

Vad är långsiktigt hållbara bostäder för seniorer?

Projekt DIABAHS (Dialog Bygg Hållbart för Seniorer)

Urban Lunch Time 2018-11-20

Fil dr, leg psykolog Lisbeth Lindahl

Föreläsningen

- **Projekt DIABAHS**
- **Hållbarhet**
- **Vem är senior... äldre?**
- **Behöver vi bry oss om hur äldre människor bor?**
- **Vad är hållbara bostäder för seniorer?**
- **Hur ska bostaden se ut för att motsvara seniorers behov och önskemål?**
- **Bör vi bygga för att skapa adderande värden... eller så billigt som möjligt?**
- **Vill seniorer bo med jämnåriga eller inte?**
- **Vad är hållbara bostäder i ett framtidsperspektiv?**

DIABAHS – ett följeforskningsprojekt

- **Vad är hållbara bostäder för seniorer och vilken betydelse har dialoger för att skapa sådana?**
- **Fyra exempel på bostäder för 65+**
- **Har följt/följt upp processer från planering, byggande, uthyrning, inflyttning**
- **Brett perspektiv: Byggherrar/fastighetsägare, arkitekter, samhällsplanering, äldreomsorg, pensionärsorganisationer, hyresgäster m fl.**
- **Mix av metoder: intervjuer, enkäter, observationer, dokumentanalys**
- **2016 - 2019**

Begreppet hållbarhet och ett åldrande samhälle

- Hållbar utveckling – Brundtlandrapporten 1987
- Hur levnadsvillkor och resursanvändning möter mänskliga behov utan att äventyra vårt ekosystem...
- Fokus för DIABAHS – social hållbarhet
- Det åldrande samhället är en samhällsutmaning för Sverige och en stor del av världen.

Vem är senior/äldre?

Att vara äldre... äldrelivet (ålderdomen)

- Äldre är som yngre – olika
- Pratar ofta om äldre människor som en särskild grupp, snarare än om en tid i livet...
- En utvecklings- och livsfas som spänner över minst två generationer... 65 – 100+ år
- Ålder är något relativt - kronologisk, social, biologisk och psykologisk ålder

Ålderstrappan i kurbitsmåleri av Winter Carl Hansson i Danielsgården, Bingsjö, 1799.

Social ålder

- Bestäms av hur vi ser på oss själva...
och hur andra ser på oss
- Skiljer sig åt beroende på det
kulturella och historiska
sammanhanget

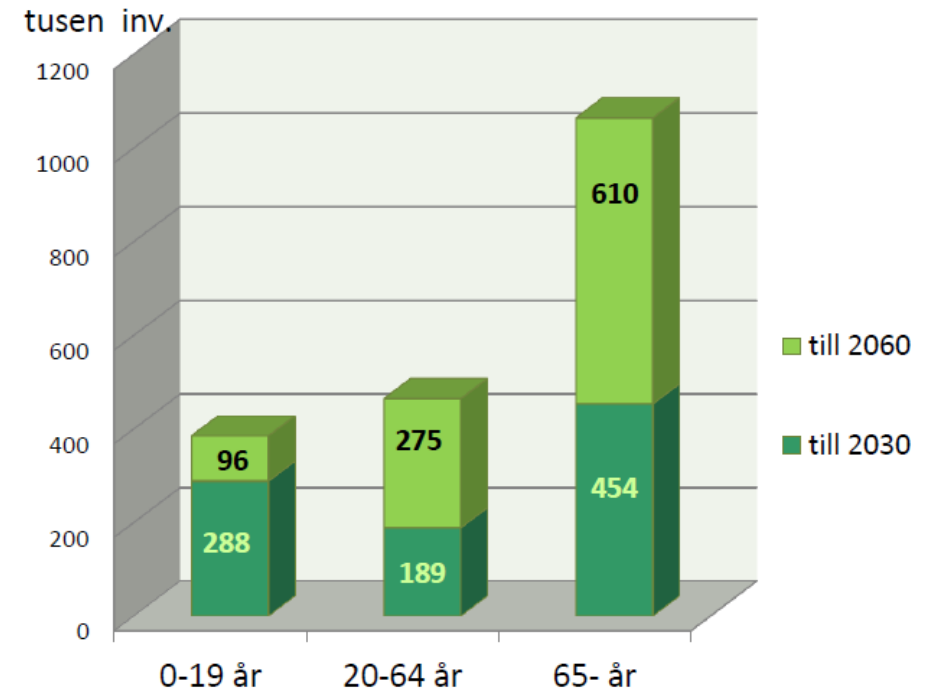
Landala, 1968

**Behöver vi bry oss om hur
äldre människor bor?**

Behöver vi bry oss?

- Har inte pensionärer någonstans att bo?
- Den äldre delen av befolkningen ökar mest (SOU 2015:85)
- Bra bostäder bidrar sannolikt till samhällsvinster (pwc, Gôrbra för äldre)
- Boendet betyder mer för äldre än för yngre – en viktig livsmiljö
- Boendet är dessutom en arbetsmiljö
- Bostäder som passar äldre bidrar till flyttkedjor
- Seniorbostäder – gräddfil i kön

Befolkningsökningen består främst av den äldre befolkningen. SOU 2015:85

Vad är hållbara/bra bostäder för seniorer?

Vad är hållbara bostäder för seniorer - Resultat från en workshop

28 deltagare

6 från pensionärsorganisationer

9 tjm samhällsplanering

4 tjm äldreomsorg

3 byggherrar/fastighetsägare

5 arkitekter, regional planerare

Teman som valdes

- Hälsa och välbefinnande
- Jämlika villkor och delaktighet
- Långsiktig ekonomi

Hyresgästernas perspektiv på vad som karakteriserar **bra bostäder för seniorer** (öppna svar)

Skäl att flytta och välja den aktuella bostaden

	Exempel 1: 70+	Exempel 2: 65+	Exempel 3: Trygghetsbostäder 65+
De tre viktigaste motiven till att flytta	<ul style="list-style-type: none">• Ålder och bristande ork• Planering inför framtida behov• Ökad närhet till service och butiker	<ul style="list-style-type: none">• Ålder och bristande ork• Planering inför framtida behov• Behov av en mer lättskött bostad	<ul style="list-style-type: none">• Ålder och bristande ork• Planering inför framtida behov• Önskan om social gemenskap
De tre viktigaste skälen till valet av denna bostad	<ul style="list-style-type: none">• Närhet till service• Balkong/uteplats• Bostadshus för seniorer	<ul style="list-style-type: none">• Bostadshus för seniorer• Balkong/uteplats• God fysisk tillgänglighet	<ul style="list-style-type: none">• Bostadshus för seniorer• Bostad med möjlighet till social gemenskap• Balkong/uteplats

Vilka är hyresgästerna i de tre exemplen?

	Exempel 1: 70+	Exempel 2: 65+	Exempel 3: Trygghetsbostäder, 65+
Ålder*	M: 81 år 64-95 år	M: 77 år 66-97 år	M: 76 år 61-97 år
Kön*	Kvinnor: 18 (56 %) Män: 14 (44 %)	Kvinnor: 26 (63 %) Män: 15 (37 %)	Kvinnor: 39 (61 %) Män: 25 (39 %)
Lever själv*	15/24 (62 %)	17/28 (61 %)	46/63 (73 %)
Hemtjänst**	(27 %)	(13 %)	(52 %)

*) uppgifter från hyresvärderna, **) enkätsvar

Hälsa och välbefinnande
- *Hur bör boendemiljön se ut?*

Boendemiljöns utformning och lokalisering

- Nära service
- God tillgänglighet och användbar miljö
- Balkong eller uteplats, gärna inglasad
- Möjlighet till social gemenskap (lokaler och personal)
- Öppen planlösning
- Ljus lägenhet
- Utdragbara lådor i stället för skåp i köket
- God förvaring i och utanför bostaden
- Källsortering i närheten

Öppen planlösning
Förberett för diskmaskin,
tvättmaskin om det inte ingår.
Modifierbar inredning i
garderob
Låg tröskel ut mot balkong
Låg bröstning på fönster
Fina materialval
Inglasad balkong med
öppningsbara fönster

Bidétoalett

**Infoga foto på inglasad
balkong**

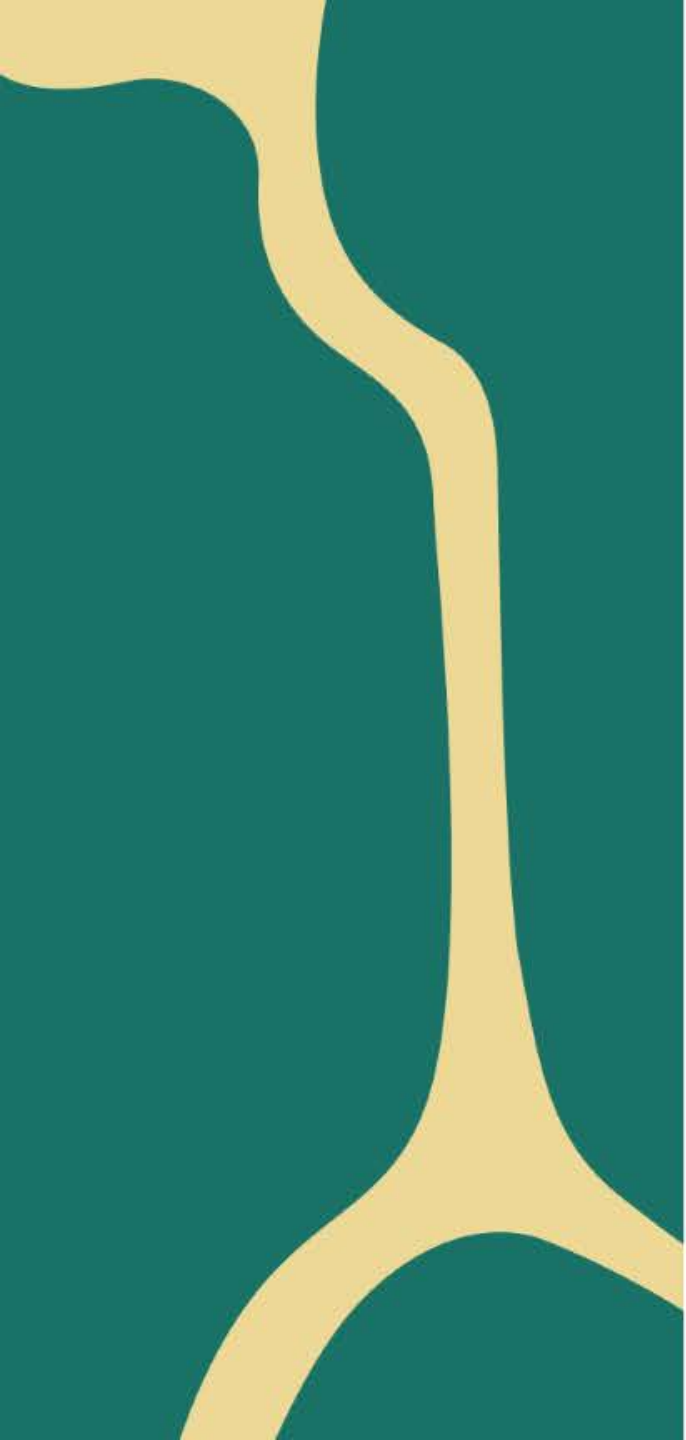

**Bild t. v.
Svårt att nå och
komma åt - Bättre
med utdragbara lådor
och spis i brösthöjd**

**Bild t.v.
Risk att bränna
sig - Bättre med
induktionshäll som ej
blir varm**

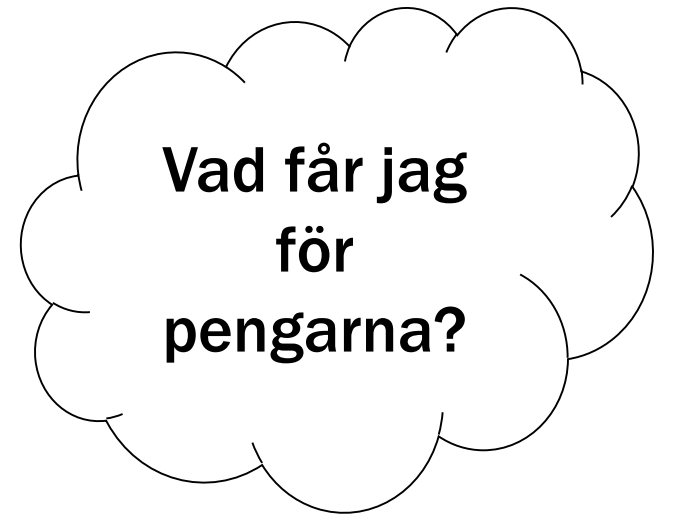

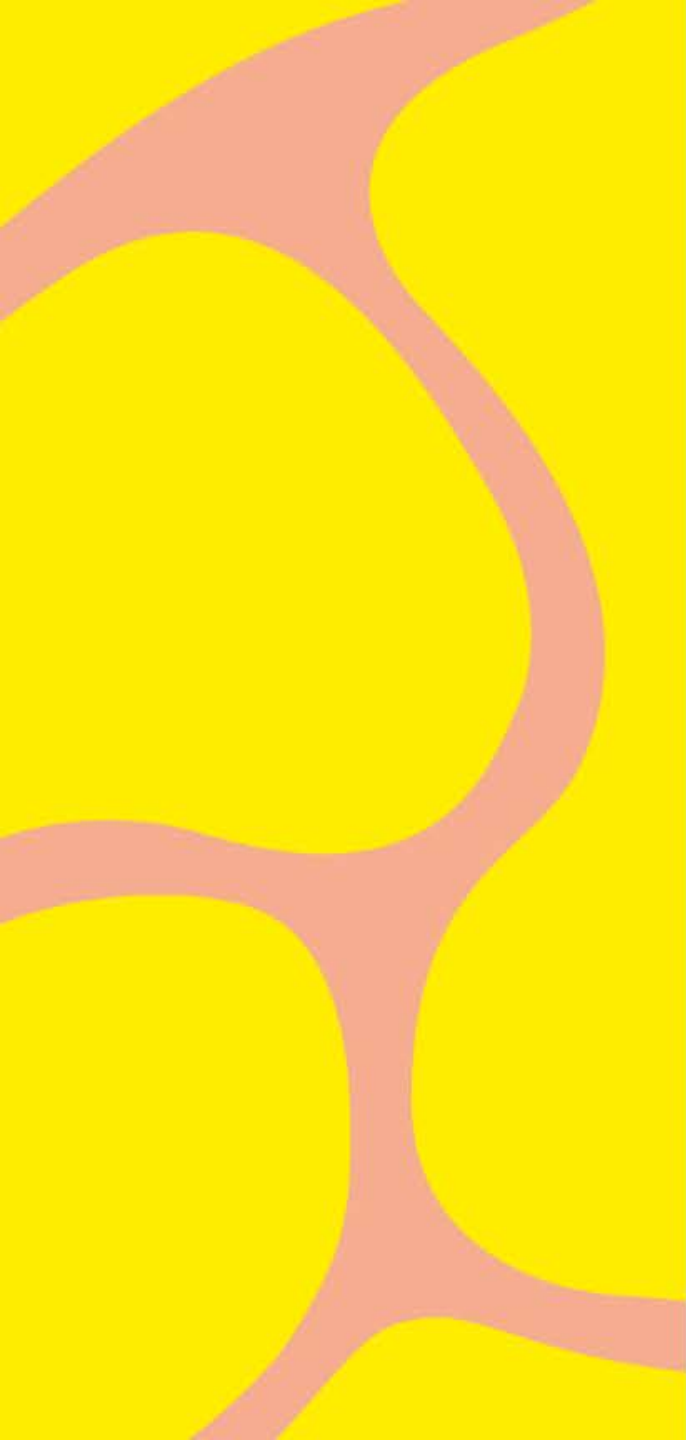
Jämlika livsvillkor
**– *Bygga billigt eller bygga
in kvaliteter som skapar
adderande värden?***

Bör vi bygga med hög kvalitet... eller så billigt som möjligt?

- Vad är en rimlig hyra?
- Varierar mellan cirka 1400 – 1900 kr/kvm i de tre exemplen.
- Vad som upplevdes som en rimlig hyra handlade ej om kvadratmeterpriset utan **hyreskostnaden per månad.**
- Samma kvadratmeterpris i exempel 1 och 2 – men på ena stället tyckte 20 % att hyran var rimlig. På det andra stället 75 %.
- Lägenhetsstorleken påverkar hyran.

Hälsa och välbefinnande

- Vill seniorer bo med andra seniorer?

Vill seniorer bo med jämnåriga eller inte?

- Svar: **Det varierar!**
- Lidköping genomförde 3 studier 2011-12: **25-40 % intresserade av seniorboende, 32-50 % av trygghetsboende** (Bo bra på äldre dar).
- Studie i Göteborg 2011 visade att **22 % var mkt och 47% ganska intresserade av en trygghetsbostad** (Görbra för äldre).

Vad är hållbara bostäder för seniorer i framtiden?

Vad är hållbara bostäder i ett framtidsperspektiv?

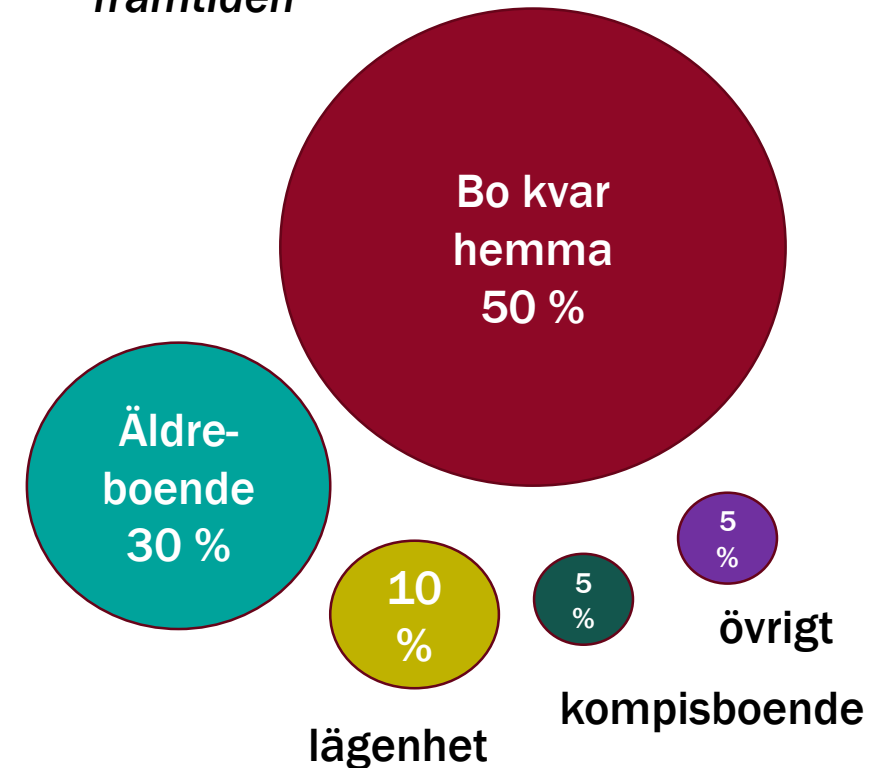
- **Vi vet inget om framtiden!**

Men Thomas Fürth, Kairos Future ser några trender som kommer att påverka, bland annat:

- globalisering, urbanisering, teknikrevolutionen, ökad heterogenitet, högre krav och förväntningar, ökat fokus på upplevelser.

➤ **Ökad variation och individualisering**

40- & 50-talister om hur de vill bo i framtiden

Välkomna på
DIABAHS
slutkonferens i
mitten av maj!

Tack för att ni
lyssnade!

lisbeth.lindahl@goteborgsregionen.se

www.goteborgsregionen.se/diabahs

